

”Vilket helhetsbetyg ger du kursen?”

Om kursutvärderingar och svarsfrekvenser

Pedagogiskt docenturarbete

Jenny Alwin

DATUM

2018-10-23

Inledning

Alla kurser som ges på Linköpings universitet ska utvärderas av studenterna efter genomgången kurs. På LiU har det elektroniska utvärderingssystemet KURT tidigare använts vilket innebär att alla studenter får en länk skickad till sig med frågor kring kursen vid kursavslut eller ibland efter ett genomfört moment under kursen. Under höstterminen -18 har KURT ersatts med ett nytt system, ”Evaluate”. Evaluate har större flexibilitet än KURT och ger ex. kursansvariga möjlighet att lägga till egna frågor. Citatet i titeln är hämtat från Evaluate.

I denna pedagogiska reflektion har jag valt att göra ett dyk ner i litteraturen kring kursutvärderingar inom högre utbildning och mer specifikt på LiU. Min primära frågeställning handlar om elektroniska kursutvärderingar och hur vi kan arbeta med att få studenter motiverade att besvara utvärderingen och få bra svarsfrekvenser. Jag utgår från de styrdokument som reglerar kursutvärderingar, vetenskaplig litteratur samt kopplar an till den kurs som jag varit kursansvarig för under åren 2015-2018.

Övergripande om Kursutvärderingar

Kursutvärderingar har ägnats mycket forskningsintresse. I våra vetenskapliga databaser finns en uppsjö av litteratur kring dessa, en snabb sökning ger tusentals träffar. När det gäller utvärderingar kan dessa grovt delas in i formativa och summativa. Dessa begrepp används både när det gäller examination (*assessment*) av studenter (Biggs et al, 1999), samt i kursutvärderingssammanhang (se Carlsson, 2013, för historisk beskrivning). Den formativa utvärderingen genomförs under tiden en process pågår (exempelvis en kurs) och dess resultat används som feedback som ger möjlighet att göra förändringar under resans gång (Biggs et al, 1999). Den summativa utvärderingen görs däremot mot slutet/efter avslut av en process (en kurs) syftar till att betygsätta (Biggs a.a.). Den vanligen använda kursutvärderingen är exempel på en summativ utvärdering.

Relationen mellan kursutvärderingar och studenters lärande är inte självklar och har i flertalet studier problematiserats. Clayson (2009) skriver *”If good instructions increases the amount of learning that take place, then learning and evaluations should be validly related to each other”* (p. 16). I samma studie, en metaanalys, konstaterar dock författaren att detta samband är komplext och påverkas av flertalet faktorer såsom studenters uppfattning om arbetsinsats och egna betyg (Clayson, 2009). Vass kritik har även framförts mot kursutvärderingar och dess användning för utvärdering av lärarinsatser *”At best, the instruments speak about student opinions about faculty teaching capability, and student opinions and/or satisfaction are NOT legitimate measures of teaching capability”* (Hornstein, 2017, p. 1). Mycket av litteraturen om kursutvärderingar kommer från kontexter där

utvärderingsresultaten av lärarprestationer används som grund för ex. befordringar, vilket har generat kritik som den ovan. Kärnan i diskussionen handlar om validiteten av kursutvärderingar och Tight (2003) skriver i sitt kapitel om kursutvärderingar *"As all experienced social researchers know, however, the answers you get depend on the questions you ask, while the interpretation you place on the answers is likely to be related to what you want to find"* (s. 109).

Kursutvärderingarnas vara eller icke vara är en alltför stor, men ack så intressant, fråga för mig att kunna besvara inom ramen för denna reflektion. Jag har istället valt att dyka ner i en av frågorna som kopplar an till den typ av kursutvärderingar som vi använder på LiU, nämligen elektroniska kursutvärderingar och frågan kring svarsfrekvenser.

Kursutvärderingar på LiU

Att ge studenter möjlighet att framföra sina synpunkter på kurser inom högskola/universitet genom kursutvärderingar finns reglerat i Högskoleförordningen¹ (HF: 1, kap. 14 §). Det åligger, enligt Högskoleförordningen, även universiteten/högskolorna att sammanställa och delge studenterna resultaten av utvärderingarna. Linköpings universitet har en kursutvärderingspolicy (Beslut, Universitetsstyrelsen, 2002) som redogör för LiU:s syn på kursutvärderingar och hur dessa bör genomföras (på strukturell nivå, ej specificerat på frågenivå). I LiU:s policy framhålls att kursutvärderingar fyller två syften: att mäta kvalitet samt att studenter ska reflektera över sin egen utbildning. Vikten av hög svarsfrekvens och att kursledningar aktivt bör arbeta med denna fråga lyfts också fram. Vidare framhålls att kursutvärderingar bör genomföras under pågående utbildning genom dialog samt skriftligen efter varje avslutad kurs. I kursutvärderingspolicyn står även att *"Vid start av kurs ska deltagarna informeras om utfallet av tidigare utvärdering(ar) och om vilka åtgärder som vidtagits med anledning av kursutvärderingen"* – i enlighet med Högskoleförordningen. År 2006 fattades ett beslut i Universitetsstyrelsen om att alla grundutbildningskurser, med start 2007,

¹ Högskoleförordning (1993:100) 1 kap. Allmänna bestämmelser

Kursvärderingar

14 § Högskolan skall ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan.

Högskolan skall sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten skall hållas tillgängliga för studenterna. Förordning (2000:651).

ska utvärderas via det elektroniska systemet "KURT". Under höstterminen 2018 pensioneras KURT-systemet och ersätts av det nya elektroniska systemet "Evaluate".

Evaluate inkluderar tolv frågor som är samma för hela LiU samt tillägg av fakultetsspecifika frågor. För Medicinska fakulteten handlar det om ytterligare två frågor. I Evaluate finns både frågor med förbestämda svarsalternativ samt fritextsvar. Kursansvarig samt examinator har även möjlighet att lägga till egna frågor i systemet. Evaluate skickas per automatik ut till alla studenter efter avslutad kurs och rapporten (utifrån flervalfrågorna, ej fritextsvaren) skickas till både studenter och kursansvarig (som också har möjlighet att kommentera rapporten till studenterna). Kursansvarig/examinator kan också välja att lägga in ytterligare utskick av kursutvärdering under kursens gång men kan inte styra över det sista avslutande utskicket som sker per automatik efter avslutad kurs. Både KURT och Evaluate är exempel på summativa utvärderingar som genomförs efter avslutad kurs.

Reflektion

Elektroniska kursutvärderingar innebär ett snabbt och flexibelt sätt samla in och hantera data. Ett problem som dock har uppmärksammats i litteraturen är svarsfrekvensen på dessa. I en studie av Dommeier et al (2004) som jämförde pappersutvärderingar med online-utvärderingar fann man en skillnad på 41% i svarsfrekvens till fördel för pappersutvärderingar (70% jämfört med 29%, resultat utan inklusion av olika strategier för ökad svarsfrekvens). I en sammanställning av artiklar på området syns samma stora diskrepans med låga svarsfrekvenser på elektroniska utvärderingar jämfört med pappersutvärderingar (Nulty, 2008).

Enligt LiU:s kursutvärderingspolicy är svarsfrekvens en angelägen fråga och det specificeras där att *"Det förväntas att alla studenter deltar i kursutvärderingarna"*, dock med ett påpekande att det måste vara tydligt att deltagande är frivilligt (se LiU:s kursutvärderingspolicy).

Jag har varit kursansvarig för en kurs, "Hälsa, Livskvalitet och Funktionsförmåga som utfallsmått", (HLF) på Masterprogrammet i arbetsterapi/ folkhälsovetenskap/ fysioterapi/logopedi/medicinsk pedagogik/ omvårdnadsvetenskap under åren 2015-2018. Kursen på 7,5 hp bedrivs på halvfart och vänder sig till programstudenter på masterutbildningen, men kursen kan även läsas som fristående kurs. Kursen har utvärderats via KURT-systemet under de år som jag varit kursansvarig. I tabellen på nästa sida har jag sammanställt svarsfrekvenserna tagna ur KURT-systemet (både fristående samt programstudenter) och kan konstatera att dessa generellt sett är låga för HLF-kursen (hur representativt detta är KURT-utvärderingarna i stort har jag inte kontrollerat). Detta genererar naturligtvis frågan om generaliserbarhet och hur jag ska hantera resultatet? Vilka studenter är det som svarar; de som är nöjda, de som

är missnöjda? Och, sist men inte minst, hur kan jag arbeta för att få upp svarsfrekvensen? För faktum är att det ju inte spelar någon roll om våra kursutvärderingar är bra utformade om vi inte får svar på våra frågor (om det inte är så att dåliga kursutvärderingar är anledningen till låga svarsfrekvenser – då spelar det roll).

KURT-utvärdering av HLF-kursen			
	Antal studenter totalt	Antal svarande	Svarsfrekvens
VT18	11	8	73%
VT17	9	3	33%
VT16	6	2	33%
VT15	16	10	63%
VT14	14	7	50%

Så, hur kan vi tackla problemet med låga svarsfrekvenser på elektroniska kursutvärderingar? Det finns förslag att hitta i litteraturen. Nulty (2008) har sammanställt metoder för att öka svarsfrekvensen och de vanligaste var: att skicka påminnelser till studenter och till kursansvarige samt att locka med ett pris, via lotteri, för alla som besvarar kursutvärderingen. Via Evaluate skickas idag en påminnelse efter ett antal dagar till studenterna om att besvara kursutvärderingen. Att locka med priser via lotteri har jag svårt att se som ett alternativ eftersom det skulle innebära att anonymiteten av vilka som besvarar utvärderingen röjs. Nulty (2008) ger själv råd som innebär en kombination av flertalet faktorer, exempelvis att använda flera strategier (inte bara en) för att uppnå hög svarsfrekvens. Dommeyer et al (2004) har i en studie testat olika typer av strategier för att öka svarsfrekvensen på utvärderingar och fann att det mest effektiva var att skapa positiva betygsincitament för att fylla i. Även Berk (2012) har utifrån litteraturen skapat en lista med 20 punkter med strategier för att öka svarsfrekvenser på elektroniska utvärderingar. Dessa punkter inkluderar aspekter från systemhantering (enkelhet, anonymitet och konfidentialitet), incitament i olika former (priser osv) till vikten av lärarnas och fakulteternas roll i att motivera studenterna att besvara kursutvärderingen (Berk, 2012).

Ett sätt att öka svarsfrekvensen som diskuterats är att efterlikna proceduren som används vid pappersutvärderingar, dvs. avsätta tid vid ett fysiskt tillfälle för alla deltagare att på plats få möjlighet att besvara den elektroniska kursutvärderingen. Detta tillvägagångssätt finns med på Berks (2012) top-20-lista och har testats av Standish et al (2018) som både gjorde kursutvärderingen tillgänglig för studenterna via mobiltelefoner eller plattor samt avsatte tid i klassrummet för att besvara den, och resultatet påvisade en markant ökning i svarsfrekvens. Förfarande förutsätter att kursansvariga kan styra exakt när utvärderingen släpps till studenterna, vilket idag inte är möjligt med Evaluate då utskicket (som jag förstår det) regleras av när

kursavslut är registrerat i Bilda-databasen. Förfarandet fråntar också studenterna flexibiliteten att kunna besvara utvärderingen när det bäst passar dem. Att besvara en utvärdering i klassrummet med lärare närvarande har också lyfts som ett potentiellt problem om studenterna inte litar på anonymiteten (Dommeyer, 2004). Förfarandet förutsätter även att alla studenter har tillgång till internet via egen device under lektionstid.

Det är också fullt tänkbart att om man som student ser en tydlig koppling mellan genomförda förändringar i en kurs baserade på tidigare kursutvärderingsresultat känner en högre motivation att besvara en kursutvärdering, detta är även en aspekt som lyfts av Nulty (2008) och finns med på Berks (2012) lista. Tydligheten i redovisning är någonting som står specificerat som ett krav i LiU:s kursutvärderingspolicy.

Summa Summarum

Studenters rätt att uttrycka sina åsikter kring sin utbildning via kursutvärderingar och universitetets skyldighet att bearbeta och ta till sig resultaten är reglerat via Högskoleförordningen och LiU har en egen policy för kursutvärderingar. Med nya och mer flexibla elektroniska utvärderingssystem får vi ett enkelt och hanterbart sätt att genomföra kursutvärderingar på LiU. För att säkerställa att kursutvärderingarna fyller den funktion som vi önskar och mäter det som vi vill att de ska mäta, bör vi kontinuerligt arbeta med dessa frågor – och sist med inte minst – arbeta med hur vi kan få studenter motiverade att besvara kursutvärderingarna.

Referenser

- Berk, R. (2012). *Top 20 Strategies to Increase the Online Response Rates of Student Rating Scales*. International Journal of Technology in Teaching and Learning, 8(2): 98-107
- Biggs, J. (1999). *Teaching for Quality Learning at University*. Society for Research into Higher Education & Open University Press
- Carlsson, N. (2013). *Formativ kursutvärdering. Ett högskolepedagogiskt utvecklingsprojekt vid Göteborgs universitet*. PIL-rapport 2013:05
- Clayson, D. (2009). *Student evaluations of teaching: Are they related to what students learn? A meta-analysis and review of the literature*. Journal of Marketing Education. 31(1): 16-30

- Dommeier C, Baum P, Hanna R, Chapman K. (2004). *Gathering faculty teaching evaluations by in-class and online surveys: their effects on response rates and evaluations*. Assessment and Evaluation in Higher Education. 29(5). 611-623
- Hornstein, H. (2017). *Student evaluations of teaching are an inadequate assessment tool for evaluating faculty performance*. Cogent Education. 4: 1304016
- Högskoleförordningen (1993:100). http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hogskoleforordning-1993100_sfs-1993-100
- Linköpings universitet, Universitetsstyrelsen. Beslut 2002-06-10. *Kursutvärderingspolicy för Linköpings universitet*. LiU 856/02-40
- Linköpings universitet, Universitetsstyrelsen. Beslut 2006-06-12. *Gemensamma föreskrifter rörande elektroniska kursvärderingar*. LiU 780/06-40.
- Nulty, D. (2008). *The adequacy of response rates to online and paper surveys: what can be done?* Assessment & Evaluation in Higher Education. 33(3): 301–314
- Standish T, Joines J, Young K, Gallagher V. (2018). *Improving SET response rates: Synchronous online administration as a tool to improve evaluation quality*. Research in Higher Education. 59: 812-823
- Tight, M. (2003). *Researching higher education*. Society for Research into Higher Education & Open University Press